

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי הדף היומי שע"י מצדיקי הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

שבת דף כ"א

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

תשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה
קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו
077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873808@gmail.com

- (1) "מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק". למסקנה מה הביאור ?
 - א. אם לא הדליק בזמן - בשקיעה, עדיין יכול לתקן ולהדליק, עד שתכלה רגל מהשוק.
 - ב. חייב לתת כמות שמן גדולה שתספיק לדלוק מהשקיעה ועד שתכלה רגל מהשוק, ולא מועיל לתת טיפת שמן.
 - ג. ב' התשובות נכונות.
- (2) **בנר חנוכה, מהו 'מהדרין' ומהו 'מהדרין מן המהדרין' ?**
 - א. מהדרין - נר איש וביתו. מהדרין מן המהדרין - נר לכל אחד.
 - ב. מהדרין - נר לכל אחד. מהדרין מן המהדרין - מוסיף והולך.
 - ג. מהדרין - מוסיף והולך. מהדרין מן המהדרין - נר לכל אחד.
- (3) **מתי מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים ? כשדר ב:**
 - א. עלייה.
 - ב. דירה בבניין רב קומות.
 - ג. דירת עורף.

מחידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

המשנה לעיל (דף כ ע"ב) הביאה רשימת שמן ופתילות האסורים בנר שבת, משום שאינם דולקים יפה, ויש חשש שיבוא לתקנם ויחלל שבת. האם מותרים אלו בנר חנוכה ?

השאלה היא - האם מותר להשתמש באנר שבת בנר חנוכה ?

תשובה: אין זה נכון להניח שכל נר שבת הוא כשר לכל מצוה. נר שבת הוא נר שבת, ויש לו מטרות. מטרותיו: א. להאיר את הבית. ב. להצטנן את האדם. ג. להרענן את האדם. ד. להרבות את מצות השבת. ו. להרבות את המצוה.

לפיכך, נר שבת הוא נר שבת, ולא נר חנוכה. לכן, אין זה נכון להשתמש באנר שבת בנר חנוכה.

אם יש צורך באנר שבת, יש להשתמש באנר שבת.

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכונת ה'יב לתומכות ולהערות בכתובת מייל: 5740388@GMAIL.COM

דף כ"א ע"א
האם יוצאין ידי חובת נר שבת במדורה
 אבל עושין מהן מדורה. השפת אמת דייק דדוקא להתחמם במדורה מותר אבל אין יוצאין ידי חובה נר שבת במדורה, וכ"כ בשו"ת אבני נזר או"ח סי' תק"א אות ו' שכתב וז"ל "במדורה אינו יוצא ידי נר שבת דצריך נר דוקא ורק שמותר לעשות

מדורה אבל לא שיוצא בו", אבל עיי במי"א סי' רס"ג סק"א שכתב שיוצאין ידי חובת נר שבת במדורה.
האם גם בנר חנוכה צריך שתהא שלהבת עולה מאליה
כדי שתהא שלהבת עולה מאליה. המ"ב (בסי' רס"ד סק"ו) הביא בשם הלבוש דהא דאמר עולא לעיל כי ע"ב דהמדליק נר שבת צריך שידליק רב היוצא מן הפתילה הוא כדי שיהא הלהב עולה יפה מיד שישלק ידו ממנה כמו שהיה במנורה במקדש

דלמדים מקרא שיש לבחור פתילות ושמונים שתהא השלהבת עולה מאליה בלי שום תיקון או הטיית הנר, והביאווה"ל (בסי' תרע"ג ס"ב) הביא בשם המהר"י ברונא דגם בנר חנוכה צריך להדליק ברוב היוצא, אלא שצריך עיון מדוע אי"כ כל השמונים והפתילות כשרים לנר חנוכה, ועי' **בבן איש חי** (פרשת נח שנה שניה אות טו) שכתב "ידליקו נרות שבת רב היוצא מן הפתילה שאם לא ידליק אלא ראש הפתילה ויסלק ידו ממנה חשיב כאילו דלקה מאליה ואינו מקיים מצוה בהדלקה, וכן היה בנרות המנורה בבית המקדש, וצריך לזהר בזה גם בנרות חנוכה", ומבואר בדבריו דבנר חנוכה הוא רק למצוה ואינו מעיקר הדין.

כ"א ע"ב

האם אפשר לברך על הדלקת נ"ח כל הלילה

מצותה משתשקע חמה עד שתכלה רגל מן השוק. ובגמ' יש שני לישנות בזה, **לישנא ראשונה** סוברת שנאמר כאן **זמן' שזמן** ההדלקה הוא משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, דהיינו שאם לא הדליק מיד בשקיעת החמה יכול להדליק עד שתכלה רגל מן השוק ותו לא, וכלשון הגמ' דאי לא אדליק מדליק.

והלישנא השניה סוברת שנאמר כאן **'שיעור'** שצריך שבשעת ההדלקה יהא שיעור של שמן שיוכל לדלוק משקיעת החמה עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כחצי שעה כמבואר בפרוסקים. אבל לא נאמר בזה זמן להדלקה ואפשר להדליק כל הלילה.

וכתבו התוס' שם (ד"ה דאי לא אדליק) דללישנא ראשונה לאחר שכלתה רגל מן השוק עבר זמן ההדלקה ולכך יש להזהר להדליק בלילה מיד כדי שלא יאחר יותר מידי, ומ"מ אם יאחר ידליק מספק שהרי יש לישנא נוספת שהוא רק שיעור, והוסיפו התוס' בשם הר"י דבזמנינו שממילא מדליקים בפנים אין לחוש מתי מדליק שהרי כל ההיכר הוא רק לבני הבית.

ובגמ' א' (תרע"ב ס"ו) הביא את דברי הבית יוסף שכתב דכיון שבגמ' הוא ספק אי הוי שיעור או זמן הרי זה ספיקא דדינא, וכתב המג"א דמדבריו משמע שלאחר שכלתה רגל מן השוק אין לברך משום שהוי ספק, אלא דלמעשה מסיק המג"א דמסתמת לשון השו"ע שכתב דאם עבר הזמן ולא הדליק מדליק והולך כל הלילה, ולא הזכיר שמדליק ללא ברכה משמע דלמעשה דעתו שיברך.

וצ"ב מדוע באמת הסיק השו"ע דאף לאחר שכלתה רגל מן השוק יש לברך, הרי ספק דרבנן לקולא, וביאר הפרי חדש בטעם הדבר שהיות והיום בלאו הכי אנו מדליקים בפנים מפני הסכנה אין כאן ענין של היכר, וממילא אין הכרח להדליק דוקא בזמן, ולכך דעת השו"ע דאף לאחר שכלתה רגל מן השוק יש להדליק בברכה.

ולפי' נמצא דבזמנינו אותם שמדליקין בפנים יכולים לברך גם לאחר שכלתה רגל מן השוק, אבל אותם שמדליקין בחוץ אינם יכולים לברך לאחר שכלתה רגל מן השוק, אלא שמסתמת

דברי המג"א משמע שאף אותם המדליקין בחוץ מברכין גם לאחר שכבר כלתה הרגל מן השוק.

ועכ"פ מדברי המג"א מבואר דבכל גוני מדליק בברכה, ונראה דטעמו כמוש"כ במחצית השקל בדברי המג"א דעיקר ההלכה הוא כלישנא של 'שיעור' ומשום כך ניתן להדליק ולברך גם לאחר שכבר כלתה רגל מן השוק, אלא שאנו מחמירים גם את הלישנא של 'זמן' ולכך יש להדליק בזמן דוקא ובכל אופן עד שתכלה רגל מן השוק אבל בדיעבד מדליק כל הלילה בברכה וכלישנא השניה.

האם מי שמדליק נר חנוכה לפנות בוקר צריך שידליק בפתח ביתו מבחוץ

ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. יש להקשות לפי הלישנא לעיל שמתשקע חמה עד שתכלה רגל מן השוק הוא **שיעור** זמן שצריך שיתן שמן הראוי לזמן זה אבל אפשר להדליק נר חנוכה כל הלילה גם לאחר שכבר כלתה רגל מן השוק אי"כ אין את הענין של היכר לעוברים ושבים דהלא יכולים להדליק כל הלילה גם שאין עוברים ושבים, וצ"ע דמפורש בברייתא כאן "נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, ואם היה דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים", ומבואר דאיכא דין פרסומי ניסא לבני רה"ר ואיך חלקו האמוראים בלישנא השניה על התנאים שבברייתא.

ויש שתיצרו דאף ללישנא זו יש דין לכתחילה להדליק ולפרסם את הנס ככל הדינים משקיעת החמה ובפתח ביתו, אך גם אם אין אפשרות לקיים דינים אלו יש להדליק כל הלילה כשיעור הזמן הזה, ודוחק

דעת המהרש"ל שאפשר להדליק רק עד חצות הלילה

והנה המג"א והפרי חדש הביאו את דברי המהרש"ל שפסק דאם לא הדליק בזמן יכול להדליק בברכה רק עד חצות הלילה, וביאר הפרי חדש טעמו דאף שכלתה רגל מן השוק לא כלתה רגל מן העיר, ולפי דבריו אי"ש דאף לפי הלישנא השניה של 'שיעור' אינו יכול להדליק רק עד חצות כיון שצריך שיהא היכר מסוים לעוברים ושבים, ולכך מדליקו על 'פתח ביתו מבחוץ', אלא שהטשו"ע וכל הפרוסקים חולקים על המהרש"ל בזה וס"ל שניתן להדליק בברכה במשך כל הלילה, ואי"כ עדיין קשה מהבריתא על לישנא זו.

ועל כן נראה להלכה בזה דאף ללישנא זו דאי"צ שיהא שם בפועל עוברים ושבים שיראו את הנרות הדולקים, אבל צריך שזה יהיה הדלקה באופן שיוכל להיראות לעוברים ושבים, דהיינו שאם יהיו כאן עוברים ושבים הם יוכלו לראות את הנרות, ולכך יש להניח אף לשיטה זו את הנרות על פתח ביתו מבחוץ, וכפי שאדם בודד המתגורר בעיר צריך לשים את נרותיו באופן הנראה לבחוץ אף שאין שם כלל עוברים ושבים ולפי' אף חתן וכלה המגיעים לביתם באמצע הלילה צריכים להדליק את הנרות בפתח ביתם דוקא שיהא אפשרות לראותם ומברכים.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

שמואל בן חווה אבלין בתושה"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני

לרפואה שלימה

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי הדף היוזמי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

שבת דף כ"ב

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה
קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו
077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

נערך ע"י הרחיב הרב נחום כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7673908@gmail.com

1) נר חנוכה - מצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח. באיזה מקרה מדובר ?

- א. רק אם ביתו פתוח לחצר.
- ב. רק אם ביתו פתוח לרה"ר.
- ג. בין בחצר ובין ברה"ר.

2) מה המקור שיש להימנע מביזוי מצווה ?

- א. איסור ריצוי מעות כנגד נר חנוכה.
- ב. איסור השתמשות בנוי סוכה כל שבעה.
- ג. חיוב כיסוי דם בדרך מכובדת.

3) מי מעיד שהשכינה שורה בישראל ?

- א. פרוכת.
- ב. ארון העדות.
- ג. נרות המנורה.

השאלות במדור זה הינן רשות

מה נחשב 'נר המערבי' ?

השאלות והתשובות
השאלות והתשובות
השאלות והתשובות
השאלות והתשובות
השאלות והתשובות

המאן רבי סרדיכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכונת ח' ביב לתגובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@gmail.com

כ"ב ע"א

אין השלכה פחות מעשרים אמה

הבור ריק אין בו מים. פירש הגר"א (והו"ד בספר המאור הגדול פי וישב) סמיכות שתי המימרות של רבי תנחום בשבת (כ"א ע"ב) (א) נר של חנוכה שהניח למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי, (ב) ומאי דכתיב הבור רק אין בו מים, מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. דלכאורה קשה, אם היו שם נחשים ועקרבים, שהם נושכין וממיתין, איך זרקו השבטים את יוסף לבור, הא הם לא רצו להמיתו? (וברמב"ן תירץ שהיו נחבאים בתוך החורים והנקיקים). ותירץ הגר"א על פי המבואר כאן שאין השלכה פחות מעשרים אמה, ומכיון דכתיב "והשליכו אותו הבורה", עייך שהבור הי' עמוק עשרים אמה, והרי א"ר תנחום שר של חנוכה למעלה מעשרים אמה פסולה - משום דלא שלטא בה עינא, ולהכי לא ראו השבטים שיש בקרקעית הבור נחשים

ועקרבים, כיון שהיתה הבור עמוקה יותר מעשרים אמה, ולא שלטה שם עיניהם לראות אותם.

האם טפח הסמוך לפתח מעכב בדיעבד

נר חנוכה מצוה להניח בטפח הסמוכה לפתח. נר חנוכה צריך להניחו בטפח הסמוך לפתח בדוקא כדי שיהיה ניכר שבעל הבית הניחו שם (מ"ב שם סקל"א), ואם הניחו רחוק יותר י"א דהרי זה כמי שהדליק ברחוב ואינו יוצא יד"ח (לח"מ פי"ד מחנוכה הי"ד פניני חנוכה פי"ד עמ' פי"ט), וי"א שאין זה אלא דין לכתחילה משום שיש בזה יותר פרסומי ניסא אבל אין זה מעכב ובלבד שניכר שההדלקה משתייכת לבית (אילת השחר שבת כ"א, ובחוט שני מסתפק בזה) אמנם אם רבים מדליקים בפתח אחד כמו שמצוי בישיבות, רשאים להניח הנרות זה בצד זה אף שרק נרותיו של הראשון הם בטפח הסמוך לפתח, הואיל וניכר דכולם שייכים לפתח זה (הליכות שלמה פי"ד א' חוט שני שם).

האם מותר להוריד אתרוג התלוי לנוי סוכה כדי להשתמש בו לדי' מינים

מהו להסתפק מנוי סוכה והרי אמרו אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה. נחלקו החתם סופר והשער המשפט במי שתלה אתרוג בסוכה כנוי סוכה האם מותר להורידו על מנת לקיים בו מצות די' מינים בשו"ת חת"ס (או"ח סימן קפ"ד) היתר דכיון שמשמש בו לצורך מצוה אין כאן ביזוי מצוה שהרי מדליקין מנר לנר, וכ"ש בני"ד דמעיקרא אינו משמש אלא לנוי מצוה ומעתה ישתמשו בו למצוה גמורה, ועוד דמצוות לאו ליהנות ניתנו, עי"ש והגאון בעל שער המשפט בספרו נחלת אבות (סימן ה') כתב דכיון דאיתקצאי למצוותו ואסור ליהנות ממנו אין בו היתר אכילה ואינו יוצא בו יד"ח, אך החת"ס כתב דכיון דמותר לכל דבר מצוה שוב יש בו היתר אכילה, עי"ש.

כ"ב ע"ב

האם המדליק בפתיל צף מפסיד את ההידור של הדלקה בשמן זית

הדלקה עושה מצוה. פתיל צף ופתילה המצופה בשעוה אף שברגע הראשון נדלק הפתילה מכח השעוה והדלקת הפתילה מכח השמן נעשית רק בהמשך לא הפסיד את ההידור להדליק בשמן (הגר"י קרליץ זצ"ל), ואמנם י"א שיש להחמיר בזה **דהדלקה עושה מצוה** וא"כ ההדלקה היתה בשעוה ולא בשמן ולכן ישתמש בפתילות של צמר גפן בלבד (הגרא"י שטיינמן זצ"ל), ויש עצה להטביל הפתילה בשמן או לשורפה קודם הדלקה

ולפי"ד האדמו"ר מצאנו בשו"ת דבר יציב או"ח סי' רפ"ד שאם הדליק נר של שעוה שהשלהבת שלו היא ביותר מכי אמה ולאחר איזה רגעים שנדלק השעוה הגיע למטה מכי אמה יצא משום דאשו משום חציו וכל מה שנדלק אח"כ נעשה ע"י מעשיו עכשיו, א"כ נמצא דהדלקה בפתיל צף נחשבת ג"כ כהדליק מתחילה בשמן דהדלקת השמן אח"כ נעשית על ידו.

עניינא דיומא – פסח פרק א' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

יוסף בן חדווה בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני פרקי

לרפואה שלימה

תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

רש"י הרואה מברך שמים. "קאי על שלא הדליק בביתו ועובר ברשות הרבים ורואה אותה בפתחי ישראל שמצוה להניח בפתח",
ושאל מו"ר רבינו הגר"ד פוברסקי שליט"א את מרן הסטיפלר זצ"ל מדוע האריך רש"י בפירושו של הרואה נר חנוכה ופירט בו את הלכות חנוכה רואה אותה בפתחי ישראל שמצוה להניח בפתח כי שם המקום לכתוב את דיני הדלקת נר חנוכה, **ובמה קשורות** הלכות אלו לדין רואה?
ותירץ הסטיפלר זצ"ל, דכיון שבזמנם מקור האור היחיד היו הנרות, וממילא כל הבתים היו מלאים בנרות סתם שהודלקו בשביל להאיר, וא"כ כיצד ידע אותו יהודי שבא לברך ברכת הרואה אילו נרות הם נרות מצוה, ולכך הוסיף רש"י שרואה אותם בפתחי ישראל שמצוה להניחם שם, וע"י כך יודע הוא שהנרות הללו הם נרות חנוכה.

כ"ג ע"ב

ואפילו ידי אחד אינו עולה. מכאן מוכיח הגר"ח קנייבסקי שליט"א דהמדליק נר חנוכה על דעת לכבות בתוך זמן ההדלקה לא יוצא ידי חובה, ולכן אפילו אחד לא יצא כיון שבדעתו להמשיך ולעשותה מדורה.

ושמעתי שהאדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" בצעירותו שאל את אביו ה"שפת אמת" זצ"ל נר חנוכה ונר שבת נר שבת קודם מדוע שלא ידליק את הנר לנר חנוכה ואח"כ יכבה וידליק את הנר פעם נוספת לנר שבת ויצא ידי שניהם דהרי נר חנוכה סגי במה שדלק רגע אחד דכבתה אין זקוק לה, ולפ"ד הגר"ח"ק מיושבת השאלה דהרי הדליק על געת לכבות לא יוצא ידי חובה, [וכשהזכרתי לפני מו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל את שאלת האמרי אמת חייך ואמר שלעשות את המצוה באופן זה איז אקרומר מצוה].

מה המקור שאסור להשתמש בנר חנוכה אפילו לתשמיש של קדושה?

משום שלום בית. השו"ע (תרע"ג ס"א) כתב אסור להשתמש בנרות חנוכה אפי' תשמיש של קדושה, וביאר הגר"א (ס"ק ה') שהמקור לכך הוא מהגמ' 'בשבת (כג): 'נר חנוכה ונר שבת נר שבת קודם משום שלום בית ואם איתא שמוטר להשתמש בנר חנוכה לצורך תשמיש של קדושה, מדוע שלא יניח את הנר על שולחנו כבשעת הסכנה ויעלה לו גם לנר שבת וגם לנר חנוכה? אלא מוכח שאסור להשתמש בנר חנוכה אפי' לצורך נר שבת.

על האשה להתפלל אחרי ההדלקה על בניה

הרגיל בנר הוי"ן לו בנים ת"ח. כתב הטור (רס"ג) יהא זהיר לעשות נר יפה דאמר רב הונא הרגיל בנר שבת [ורש"י פירש גם חנוכה] להשתדל בו לעשותו יפה הוי"ן ליה בנים ת"ח, ויש שמכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד שמור, וכתב המ"ב בשם המ"א שכיון שזוכה לבנים ת"ח ראוי שתתפלל האשה אחרי שתגמור ההדלקה והברכה שתתן לה הקב"ה בנים זכרים מאירים בתורה.

על האשה להכין את הנרות חנוכה לבעלה

בספר מועד לכל חי להגר"ח פלאג' (סי' כז סעיף כה), שכמו שמצינו בנר שבת שהבעל שותף בהכנת הנרות ובהטבתן, והאשה מדליקה, וכאשר שני השותפין באדם נוהרים יחד בנר, הווי"ן ליה בנים ת"ח, כך הוא ג"כ לגבי נר חנוכה, שראוי שהאשה תכין את הנרות, ואז כשהבעל מדליק, נמצא ששני השותפין זהירין במצות הנר וזוכים לבנים תלמידי חכמים.

עניינא דיומא – פסח פרק א' מתוך גיליון "לב המועדים" – ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

שרה בת רחל בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני פרקי

לרפואה שלימה

תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

